

ТЕМА 6. ДУХОВНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ СТ.

Особливості розвитку української культури

Розвиток української культури, як і в першій половині ХІХ ст., відбувався в умовах панування в Україні імперських режимів.

Став логічним продовженням духовних пошуків українського народу попередньої доби й одночасно своєрідною предтечею культурного оновлення ХХ ст.

Помітний вплив на розвиток культурної сфери мали такі фактори, як територіальна роз'єднаність українських земель, завершення формування української нації, ускладнення соціальної структури, політизація суспільного життя, посилення тиску державних структур.

У культурній сфері з'являються і розгортаються чимало суперечливих тенденцій та явищ як позитивного, так і негативного плану.

Фактори розвитку науки в Україні

Розвиток промисловості викликав потребу у кваліфікованих спеціалістах та нових технологіях.

Загальноєвропейський прогрес у науці та техніці.

Поширення і подальше домінування філософії позитивізму сприяло пошуку достовірних і точних вимірів фізичних і суспільних явищ.

Відсутність ідеологічного забарвлення в дослідженнях, а отже, конфлікту з владою.

Розвиток української літератури

Риси розвитку	Характеристика
Різноманітність художніх напрямків	Одночасно розвивалися і взаємно збагачувалися романтизм, натуралізм, просвітницький реалізм. Низка творів цього періоду поєднувала елементи різних напрямків
Наявність індивідуальних стилів письменства	Завдяки самотності українських письменників у межах окремих художніх напрямків формувалися оригінальні стилі, способи і підходи творчого самовираження

Поява нових тем і проблематики	Серед нових тем української літератури — болюче розшарування селянства, життя промислових робітників, боротьба народу проти соціального і національного гноблення, пошуки інтелігенцією свого місця в суспільстві
Демократизація та гуманізація літератури	Центральною фігурою художніх творів стала людина з народу. Розкривається процес духовного розкріпачення народних мас, розвитку їхньої свідомості. Сприйняття людини як найвищої цінності, захист її прав, заклики боротися з насиллям і сваволею панівних класів
Ускладнення художніх форм	Розвиток різних жанрів — епічних романів, повістей, оповідань, новел, фейлетонів тощо. Описовість та натуралізм поступаються місцем аналізу та типізації, відбувається відступ схематизму в побудові образів, сюжети стають гострішими і напруженішими
Політизація літературної творчості	Активно висвітлюються болючі соціальні проблеми, посилюється публіцистичність художніх творів, аналізуються тогочасні соціальні суперечності

Характерні риси розвитку архітектури

Великі масштаби забудови.

Застосування нових технологій та матеріалів (бетон, залізо, залізобетон тощо).

Утрата єдиного архітектурного стилю і поширення еkleктики — поєднання елементів різних стилів та напрямків.